

מבני עשרים שנה ומעלה שלא ידורו בירושלים – הרם שנחתם על-ידי גדולי הדור הספרדים כגון רבי יצחק יעקב אלגאזי, רבי ניסים חיים מנשה מזרחי, וכמה רבים. כיון שנחגו כיום רווקים יראי שמים לדור בירושלים, ואין פוצה פה ומצפצף, מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זי"ע כינס בית דין עם רבי יהודה צדקה ורבי בן-ציון אבא שאול זי"ע לבטל את החרם.

וכל זה כדי להציל את ישראל מאיסור החרם הנורא, בגלל שלא רצו לשמוע ולהתחתן לפני גיל 20 כדברי הז"ל. בואו וראה כמה התמירו גדולי ירושלים על דברי חכמים אלו עד שקמנו ועשו הרם על כך [וגם בית הדין שהציל מהחרם אך לא פטר מהאיסורים החמורים של הז"ל].

מאיזה גיל יש חובה לבנים להתחתן ולא לחכות?

על כך אומרת שם הגמ' בקידושין (כט, ב): משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם גדול הוא, אמר ליה: כשיבא לידך הביאהו לידי. כי אתא, הויה דלא פריס סודרא, אמר ליה: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר ליה: דלא נסיבנא. אהדרינאו לאפיה מיניה, אמר ליה: הוי, דלא הוית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא למעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה – כל ימיו בעבירה. בעבירה סלקא דעתך? אלא אימא: כל ימיו בהרהור עבירה. אמר רבא, וכן תנא דבי ר' ישמעאל: עד כ' שנה, יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע כ' ולא נשא, אומר: תיפח עצמותיו.

מבאן רואים שיש חובה להתחתן עד גיל עשרים שנה. ויש לשום לב שרב הונא הקפיד על רב המנונא לבל יראה פניו, אף שהיה אדם גדול ורצה ללמוד תורה, ויבואר על כך בהמשך דברינו. ומבאר שם המח"ש"א (בח"א): הקב"ה מצפה לאדם כו' כיון שהגיע לכ' שנין ולא נשא אומר תיפח עצמותיו כו'. אמר שהקב"ה מצפה כו' כדאמרינן ביבמות (סג): כל שאינו מקיים פריה ורביה כאילו ממעט הדמות. ואמר תיפח עצמותיו לפי ששלשה שותפין באדם ומאביו נבראו העצמות כדאמרינן במס' נדה (לא). וזה שאינו מקיים פריה ורביה וממעט הדמות מהעצמות במדה זו – תיפח עצמותיו:

והמאירי הוסיף: כל שהגיע לעשרים ולא נשא אינו ניצל כל ימיו מהרהורין שהתמיד בהם אלא אם כן הוא מן היחידים: (פי' מיחידי סגולה, כעין מ"ש במש' בתענית יא: "הגיע י"ז במרחשון ולא ירדו גשמים התחילו היחידים מתעניין").

ופסק הרמב"ם (אישות טו, ב): וכיון שעברו עשרים שנה ולא נשא אישה, הרי זה עובר ומבטל מצות עשה.

ובטור (אה"ע, א): ובשום ענין לא יעבור עשרים שנה בלא אשה, דאמר רבא וכן